

อาจารย์เสนอ ตวีวิเศษ

ราชาศัพท์ : ระดับของภาษา

"ภาษาเป็นสิ่งสำคัญของบ้านเมือง ขอให้ร่วมมือช่วยกันรักษา มาตรฐานของภาษาอย่าให้ทรุดโทรม" ข้อความข้างต้น เป็นพระราชดำรัส ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่พระราชนานแด่ชุมนุมภาษาไทย และผู้ ได้รับรางวัลพระราชนานรางวัลการออกเสียงภาษาไทย ปี พ.ศ. ๒๕๐๔ หากนับย้อนหลังไป พระราชดำรัสดังกล่าวมีอายุถึง ๔๔ ปีมาแล้ว และ ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัส ขอร้องให้ประชาชนชาวไทยเอาใจใส่ในการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องอยู่เสมอ ๆ แต่ดูเหมือนปัญหาการใช้ภาษาไทย ยังคงมีให้เห็นอยู่มาก ทั้งจากคนทั่วไป ที่ใช้ภาษาไทยในโอกาสต่าง ๆ สื่อมวลชน หนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ นั้นแสดงให้เห็นว่าคนไทยยังขาดความรู้ ความเข้าใจในภาษาไทยตน ทั้ง ๆ ที่เป็นภาษาประจำชาติ ปัญหาที่จะกล่าวต่อไปนี้ คือปัญหาการใช้ราชาศัพท์ ซึ่งจะกล่าวถึงในบางประเด็น ดังต่อไปนี้

๑. คำขึ้นต้นในการกราบบังคมทูล

ในสถานการณ์หนึ่งที่มีผู้ใหญ่นานหนึ่งกล่าวคำกราบบังคมทูลต่อสมเด็จพระบรม โอรสา

ธิดาชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เพื่อรายงานการดำเนินกิจการของมหาวิทยาลัยในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรประจำปี ว่า

"ขอพระราชทานกราบบังคมทูล ทรงแบ่งฝ่าละอองพระบาท"

คำกราบบังคมทูลดังกล่าวทำให้นักค้ำอยู่ในใจ เมื่อกลับถึงบ้านพักต้องรีบเปิดหนังสือราชาศัพท์เพื่อหาข้อมูลที่จะค้ำ หรือยอมรับ ก็พบว่า มีแหล่งอ้างอิงอย่างน้อย ๔ แหล่ง ที่ไม่ปรากฏคำว่า "ทรง" ในการ กราบบังคมทูลข้างต้น หนังสือที่อ้างอิงถึง มีดังนี้

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๓๙ : ๒๐๑) ; ข. บุศราคัม (๒๕๔๓ : ๑๓) ; วิเชียร เกษประทุม (๒๕๔๖ : ๙๖) ; สนิท บุญฤทธิ์ (๒๕๔๔ : ๙๑) กล่าวว่า คำกราบบังคมทูลที่ใช้กับสมเด็จพระยุพราช(สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ) และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ให้ใช้คำขึ้นต้นว่า "ขอพระราชทานกราบบังคมทูล ทรงแบ่งฝ่าละอองพระบาท" ดังนั้นสิ่งที่ได้ยื่นมาดังกล่าว น่าจะเป็นการกล่าวที่ไม่ถูกต้อง เหมาะสม เมื่อแหล่งอ้างอิงที่เชื่อถือได้ ๔ แหล่ง ดังกล่าวเป็นประจักษ์พยาน

๒. กำหนดการ และหมายกำหนดการ

มีผู้ใช้คำ ๒ คำนี้บ่งพร่องอยู่เสมอ ๆ แต่ไม่กล้าหวังติดต่อกัน เกรงจะถูกกล่าวหาว่าเป็นตำรวจภาษาที่ชอบตรวจตราไม่เลือกที่

คำว่า "หมายกำหนดการ" หมายถึง เอกสารกำหนดขั้นตอนของงานพระราชพิธี งานพระราชกุศล และงานในรัฐพิธี ซึ่งสำนักพระราชวังจัดทำขึ้นตามพระบรมราชโองการ ถ้าไม่เป็นไปตามที่กำหนดดังกล่าว ไม่เรียกว่า หมายกำหนดการ

ส่วน "กำหนดการ" เป็นเพียงเอกสารกำหนดขั้นตอนของงานทั่วไปที่ส่วนราชการหรือเอกชนได้จัดทำขึ้น การกำหนดขั้นตอนดังกล่าวนี้ แม้จะเกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์ และพระราชวงศ์ เช่น การเสด็จพระราชดำเนินไปร่วมงาน จึงกำหนดขั้นตอนของงาน เวลาเสด็จพระราชดำเนินตั้งแต่กราบบังคมทูลเชิญ ถึงเวลากราบบังคมทูลรายงาน เวลานั้นทรงทำพิธีนั้น ๆ ถึงกระนั้นก็ตาม ถ้างาน ดังกล่าวนั้น ไม่ใช่ในงานพระราชพิธี งานพระราชกุศล หรืองานรัฐพิธี ซึ่งมีพระบรมราชโองการเป็นทางราชการให้กำหนดขึ้นแล้ว จะเรียกว่า หมายกำหนดการไม่ได้ ต้องเรียกว่า "กำหนดการ" ทั้งสิ้น เช่น กำหนดการพิธีพระราชทานปริญญาบัตร เป็นต้น (จิตติรัตน์ ลดาวัลย์. ๒๕๔๗ : ๑๒-๑๓)

๓. พระบรมราชูปถัมภ์ และพระบรมราชานุเคราะห์

ราชาศัพท์สองคำนี้ยังมีผู้ใช้ปะปนกันอยู่ เพราะอาจเข้าใจว่าเป็นการช่วยเหลืออย่างเดียวกัน "พระบรมราชูปถัมภ์" มีความหมายในทางช่วยเหลือเกื้อกูล หรือช่วยค้ำจุน ดังนั้น ถ้าใช้กับ สมาคมสโมสร หรือกิจกรรมบางอย่างที่พระองค์ทรงช่วยเหลือเกื้อกูล เช่น ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รับสมาคมศิษย์เก่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ อย่างนี้ถูกต้อง ใช้ได้ แต่ถ้าการช่วยเหลือคนเจ็บ คนตาย จะใช้ พระบรมราชูปถัมภ์ไม่ได้ ต้องใช้คำว่า "พระบรมราชานุเคราะห์" ซึ่ง

หมายถึง ทรงช่วยเหลือเพราะทรงสงสาร จึงทรงพระเมตตา ทรงพระกรุณา เช่น ทรงช่วยในการรักษาพยาบาลราษฎรคนหนึ่ง ก็พูดว่า "พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้รักษาพยาบาลแก่นาย" เป็นต้น (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. ๒๕๓๙ : ๑๙๔)

๔. พระบรมฉายาสาทิสลักษณ์ พระบรมฉายาลักษณ์ และพระบรมรูป

ทั้ง ๓ คำนี้ มีความหมายว่า "รูป หรือ ภาพ" พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว แต่ความหมายต่างกัน คือ

พระบรมฉายาลักษณ์ หมายถึง รูปถ่ายที่ถ่ายออกมาเป็นภาพเหมือน, ภาพวาด

พระบรมฉายาสาทิสลักษณ์ แปลว่า ภาพเหมือน หมายถึง ภาพถ่ายที่เหมือนจริงมาก

พระบรมรูป หมายถึง รูปทุกประเภท ทั้งรูปถ่าย รูปเขียนรูปปั้น รูปแกะสลัก(ธเนศ เวศร์ ภาดา. ม.ป.ป. : ๒๖)

คำเหล่านี้ถ้าใช้สำหรับสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถและพระราชวงศ์ทั่วไป จะใช้ว่า พระฉายาสาทิสลักษณ์ พระฉายาลักษณ์ และพระรูป ปัญหาที่มักเกิดขึ้นก็คือจะมีผู้ใช้คำว่า "พระบรมฉายาลักษณ์" กับ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ซึ่งเป็นการใช้คำผิดลำดับชั้น (ฐิติรัตน์ ลดาวัลย์. ๒๕๔๗ : ๑๒-๑๓)

๕. รถยนต์พระที่นั่ง เครื่องบินพระที่นั่ง เครื่องบินพระพาหนะ

ตามกฎเกณฑ์การใช้โทรศัพท์แต่โบราณกาลนั้นคำว่า "พระที่นั่ง" จะใช้สำหรับพระมหากษัตริย์เท่านั้น เมื่อนำพระที่นั่งมาต่อท้ายคำนามสามัญ เช่น รถยนต์ เครื่องบิน ก็จะหมายถึงรถยนต์ และเครื่องบิน ซึ่งเป็นพระราชพาหนะของพระมหากษัตริย์ ต่อมาคำว่า รถยนต์พระที่นั่ง เครื่องบินพระที่นั่ง เรือพระที่นั่ง ได้นำมาใช้กับพระราชวงศ์ชั้นสูง ซึ่งทรงดำรงพระอิสริยยศศักดิ์ทรงฉัตร ๗ ชั้น คือ สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระบรมราชินี สมเด็จพระบรมราชชนนี สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เจ้านายอื่น ๆ จะใช้เพียงรถยนต์ที่นั่ง เรือที่นั่ง เครื่องบินที่นั่ง เท่านั้น เช่น ตัวอย่าง

เวลา ๑๐.๒๒ น. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ

วลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เสด็จโดยรถยนต์ที่นั่ง จากพระตำหนัก

ใหม่สวนจิตรลดา ไปยังเที่ยวบินที่ ทีจี ๖๒๐ เสด็จเยือนสาธารณรัฐ

ฟิลิปปินส์อย่างเป็นทางการ ระหว่างวันที่ ๖ ถึง ๗ ธันวาคม

พุทธศักราช ๒๕๓๙(สำนักราชเลขาธิการ. ๒๕๔๒ : ๔๙)

ปัญหาการใช้ราชาศัพท์ที่เกิดขึ้นในขณะนี้คือ บุคคลทั่วไปและสื่อมวลชนจะใช้ คำว่า รถยนต์

พระที่นั่ง เรือพระที่นั่ง เครื่องบินพระที่นั่ง สำหรับราชวงศ์ทั่วไปทุกระดับชั้น โดยเฉพาะระดับสมเด็จพระเจ้าฟ้า และพระองค์เจ้า

ปัจจุบันโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจ เมื่อเสนอข่าวพระกรณียกิจสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เสด็จเยือนต่างประเทศ ได้สร้างราชาศัพท์ขึ้นใหม่ คือ "เครื่องบินพระพาหนะ"

คำว่า "พาหนะ" นั้นเป็นคำนาม หมายถึง เครื่องนำไป เครื่องขับที่ ซึ่งถ้าเป็นสัตว์สำหรับ ขี่ บรรทุก หรือลากเชื้ญ เรียกว่า สัตว์พาหนะ จะใช้พระพาหนะก็พอได้ แต่เมื่อเติม "เครื่องบิน" เข้ามา เป็นการสร้างคำซ้ำความ เราจะไม่ใช่พูดคำว่า รถยนต์พาหนะ หรือ เรือพาหนะ ฉะนั้นการใช้คำว่า รถยนต์ที่นั่ง หรือ เครื่องบินที่นั่ง ตามหลักการใช้ราชาศัพท์เดิมน่าจะเหมาะสมมากกว่า แม้ อาจจะไม่ไพเราะเหมือนราชาศัพท์อื่น เพราะไม่มีคำว่า พระ นำหน้า แต่เมื่อมีคำว่า ที่นั่ง ตามหลัง ทุกคนย่อมเข้าใจอย่างเด่นชัดว่า เป็นรถทรง หรือ เรือทรง ของเจ้านาย การสร้างราชาศัพท์ใหม่เป็นสิ่งดี แต่ต้องให้เหมาะสมทั้งในแง่ภาษาและลำดับชั้นของบุคคลด้วย

๖. วโรกาส

วโรกาส คำนี้ เป็นคำสนธิ มาจากคำว่า วโร + โอกาส หมายถึง เวลา หรือจังหวะที่ดีเยี่ยม ที่ประเสริฐ คำนี้นำมาใช้เป็นราชาศัพท์ในความหมายว่า "ขอโอกาส" มีแบบแผน ดังนี้ คือ

- ๗.๑) ใช้กับพระมหากษัตริย์ ว่า ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาส
- ๗.๒) ใช้กับพระราชวงศ์ชั้นสูงว่า ขอพระราชทานพระราชวโรกาส
- ๗.๓) ใช้กับพระราชวงศ์ชั้นสมเด็จพระเจ้าฟ้า ว่า ขอพระราชทานพระราชวโรกาส
- ๗.๔) ใช้กับพระราชวงศ์ทั่วไปว่า ขอประทานพระวโรกาส

นอกจากนั้น คำราชาศัพท์นี้ ยังใช้ในความหมายว่า "ให้โอกาส" คือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ทำสิ่งใด เช่น พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้นายกรัฐมนตรีเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท

ถ้าเป็นพระราชวงศ์ชั้นสูง ใช้ว่า "พระราชทานพระราชวโรกาส" ส่วนพระราชวงศ์ชั้นสมเด็จพระเจ้าฟ้า ใช้ว่า "ขอพระราชทานพระวโรกาส และพระองค์เจ้าใช้ว่า ขอประทานพระวโรกาส

แต่เท่าที่ผ่านมานิยมใช้คำว่า "วโรกาส" ในกรณีที่ต้องการจะกล่าวถึงโอกาสที่สำคัญ ต่างๆ ด้วย เช่น เมื่อกล่าวถึงวันเฉลิมพระชนมพรรษาก็มักจะใช้ว่า "เนื่องในวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา หรือ ใช้ว่า เนื่องในวโรกาสอันเป็นมงคลยิ่งนี้" ซึ่งผู้ใช้คงเห็นว่าคำนี้มีความหมายดี และไม่ใช่ว่าราชาศัพท์ เป็นเพียงคำสามัญที่มาจากกรณียกิจ เมื่อนำมาเป็นราชาศัพท์ ก็เพิ่มเติมคำว่า พระบรมราช พระราช และพระ ตามลำดับฐานันดรศักดิ์ของพระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์

หากปัจจุบัน สำนักนายกรัฐมนตรีกำหนดไม่ให้ใช้คำว่า "วโรกาส" ให้ใช้ "โอกาส" แทน เช่น "สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ผู้บัญชาการศูนย์สงครามพิเศษ พร้อมนายทหารรวม ๒๐ คน เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันพระราชสมภพ"

ส่วน วโรกาส จะใช้ในกรณีที่นำไปประกอบเป็นราชาศัพท์ในความหมายว่า "ขอโอกาส" และ "ให้โอกาส" เท่านั้น (ฐิติรัตน์ ลดาวัลย์. ๒๕๔๗ : ๑๑)

การเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ อาจมีผู้ไม่เห็นด้วย ทำให้เกิดการสับสนในการใช้มากขึ้น เพราะหากพิจารณาจากรูปคำ ก็ไม่น่าจะผิดหากจะใช้คำ "วโรกาส" แทน "โอกาส" แต่จะใช้ราชาศัพท์ พระบรมราชวโรกาส พระราชวโรกาส หรือ พระวโรกาส ในกรณีที่ถูกต้อง ถึงจะเป็นสิ่งที่ไม่ เหมาะสม เช่น ใช้ว่า

"ในพระบรมราชวโรกาสนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระบรมราโชวาทแก่ผู้เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทด้วย"

การใช้ราชาศัพท์ดังกล่าวถือว่าผิด และบกพร่องอย่างมาก
หรือใช้คำว่า

ในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์นั้น"

ข้อความนี้ เป็นการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม การเสด็จพระดำเนินไปที่ไหน เป็นพระราชนิยกิจที่ทรงปฏิบัติโดยทั่วไป จึงควรใช้ว่า "ในโอกาส" จึงจะถูกต้อง ถ้ากล่าวหาว่า "ประชาชนชาวไทยต่างร่วมกันถวายพระพรชัยมงคล แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ

คำว่า "วโรกาส" ที่ใช้ในประโยคข้างต้น ถ้าพิจารณาตามความหมายของรูปศัพท์ และการเรียงเรียงประโยคควรจะใช้ได้ ไม่น่าจะผิดแต่อย่างใด เพราะวันเฉลิมพระชนมพรรษานั้น ถือเป็นวันเป็นวันที่ดีที่ประเสริฐ เพราะเป็นวันที่ทรงบำเพ็ญพระราชกุศลเฉลิมฉลองในมหามงคลสมัยคล้ายวันพระราชสมภพ โอกาสที่ประเสริฐเป็นมิ่งมงคลเช่นนี้ ถ้าใช้เพียงคำว่า "โอกาส" อาจจะไม่ตรงกับความรู้สึกของผู้ส่งสาร จึงใช้ "วโรกาส" แทน

การไม่ให้ใช้คำว่า "วโรกาส" เลย ผู้เขียนไม่ค่อยเห็นด้วยนัก เพราะในบางข้อความนั้น ไม่ได้ผิดทั้งแบบแผน ไม่ได้ผิดทั้งภาษา น่าจะพิจารณาความเหมาะสมในแต่ละประโยคมากกว่า

๖. ถวายการต้อนรับ

คำนี้ใช้ผิดกันมาก ซึ่งมักได้ยินเสมอในข่าวทางวิทยุและโทรทัศน์ การต้อนรับเป็นสิ่งที่นำขึ้นถวายไม่ได้ และคำว่า "ถวายการต้อนรับ" เป็นการเลียนแบบสำนวนต่างประเทศ ซึ่งเป็นสำนวนภาษาอังกฤษว่า "To give a warm welcome" (ชัยภัทร์ บุตรบุญรัตน์. ๒๕๔๖? : ๕๙) เรามีคำ ราชาศัพท์ใช้แต่โบราณว่า "รับเสด็จฯ" (คือรับเสด็จพระราชดำเนิน) และ "รับเสด็จ" หรือจะใช้ว่า "เฝ้าฯรับเสด็จ" และ "เฝ้ารับเสด็จ" (ใช้แตกต่างกันตามฐานันดรศักดิ์) คือ

เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท รับเสด็จ   สำหรับ พระมหากษัตริย์   และสมเด็จพระบรมราชินีนาถ

เฝ้าทูลละอองพระบาท รับเสด็จ
เฝ้ารับเสด็จ

สำหรับ พระราชวงศ์ชั้นสูง
สำหรับ พระราชวงศ์

เมื่อใช้คำว่า "เฝ้าฯ รับเสด็จ" แล้ว จะไม่มีการเติมไปยาลน้อยหลังคำว่า เสด็จ อีก กล่าวคือ จะไม่กล่าวว่า "เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทรับเสด็จพระราชดำเนิน" การกล่าวเช่นนี้ในสมัยก่อนนิยมใช้กันมาก โดยเฉพาะในงานพระราชพิธี แต่ปัจจุบันไม่นิยม ถือเป็นการใช้คำที่ไม่กระชับ

๗. ถวายความจงรักภักดี

ความจงรักภักดีเป็นสิ่งที่จะนำมาถวายไม่ได้เช่นกัน เราทุกคนควรมีความจงรักภักดี เพราะพระมหากษัตริย์คุณ พระเมตตาคุณที่มีต่อพลกนิกรชาวไทยนับอเนกอนันต์ ศัพท์นี้จึงว่า "มีความจงรักภักดี" ไม่มี "ถวาย" เพราะหากถวายความจงรักภักดีไปแล้ว คนนั้นจะกลายเป็นผู้ไม่มี ความจงรักภักดีอีกต่อไป

๘. ถวายพระเกียรติ

หนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่ง ได้เสนอข่าวเกี่ยวกับสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ว่า

"ระหว่างนี้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จเยือนสาธารณรัฐฝรั่งเศส

ราชอาณาจักรเบลเยียม และสาธารณรัฐอิตาลี จนถึงวันศุกร์ที่ ๒๗ เมษายน ผู้ติดตามข่าวการเสด็จพระราชดำเนินของพระองค์ย่อมตระหนักในพระปรีชาสามารถและพระราชจริยาวัตรอันงดงามประทับใจในทุกกาลเทศะ พระราชดำรัสตอบภาษาฝรั่งเศสอย่างไพเราะ ภายหลังถวายพระเกียรติ ในความรอบรู้จากสถาบันการศึกษาอยู่ตลอดเวลาชัชช"

คำที่ขีดเส้นใต้ คำว่า ถวายพระเกียรติ เป็นคำที่สามัญชนจะใช้ในการกล่าวเพื่อยกย่องพระเกียรติยศเจ้านาย พระราชวงศ์ และพระบรมราชวงศ์ ทั้งนี้เพราะ "พระเกียรติยศ" นั้นเป็นสิ่งที่ท่านทรงมีอยู่แล้วเราเองเป็นใคร จึงจะมี "พระเกียรติ" อยู่ในความครอบครองหรือมีสิทธิจะนำไป "ถวาย" ท่านได้ (ประยอม ของทอง. ๒๕๔๗ : ๑๐๖)

สิ่งที่เหมาะสมที่เราจะทำได้มีอยู่เพียง "เทิดพระเกียรติ(ยศ)" (ที่เจ้านายท่านทรงมีอยู่แล้ว) ให้สูงเด่นเป็นที่ปรากฏแพร่หลายขจรกระจายไปมากขึ้นเท่านั้น

๙. เสด็จ และเสด็จพระราชดำเนิน

ผู้ประกาศข่าวสถานีโทรทัศน์ช่องหนึ่งของไทย อ่านข่าวในพระราชสำนักเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ว่า

"พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จ เป็นองค์ประธานในพิธีเปิดการแข่งขันกีฬาชัชชชช" ประโยคดังกล่าวถือว่าการใช้ราชาศัพท์ที่ไม่เหมาะสม กล่าวคือ คำว่า เสด็จ แปลว่า เดินทาง แต่หลายคนมักคิดว่า แปลว่า ไป ตามกฎการใช้ราชาศัพท์ กล่าว ว่า ถ้า พระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เวลาที่เดินทางไปไหน ต้องใช้ราชาศัพท์ว่า "เสด็จพระราชดำเนิน"(กิตติภูมิ เจริญศิริวัฒน์. ๒๕๔๕ : ๒๐) แต่ถ้าเป็นพระราชวงศ์ ชั้นถัดมา เช่น ถ้าเป็นสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ฯ เดินทางไปยุโรป ต้อง กล่าว ว่า

"สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ฯ เสด็จ ไปยุโรป"

๑๐. การเรียกตำแหน่งพระ

คำราชาศัพท์อีกคำหนึ่งที่เข้าใจ พิธีกรในงานต่าง ๆ เมื่อพบว่ามีพระสงฆ์อยู่ในงานด้วย มักจะทักทายพระสงฆ์ด้วยตำแหน่งพระว่า "พระคุณเจ้า" ทั้งที่จริง ๆ แล้ว "พระคุณเจ้า" จะใช้กับสมเด็จพระราชาคณะและรองสมเด็จพระราชาคณะ(ราชาคณะและรอง)ที่เป็นเชื้อพระวงศ์ หากเป็นพระราชาคณะลงมาให้ใช้ตำแหน่งพระว่า "พระคุณท่าน" การใช้ "พระคุณเจ้า" กับภิกษุทั่วไป จึงถือว่าไม่ถูกต้อง (ช. บุศราคัม. ๒๕๔๓ : ๑๕)

ยังมีคำราชาศัพท์อีกมากที่ยังใช้กันไม่เหมาะสมกับระดับชั้นของบุคคล หากว่าต้นตอเป็นเพราะไม่ได้สนใจศึกษาอย่างจริงจัง เนื่องจากไม่เห็นความสำคัญและจำเป็น ซึ่งในความเป็นจริงนั้น คำราชาศัพท์มิใช่เป็นเรื่องของพระมหากษัตริย์ และพระราชวงศ์เท่านั้น แต่เป็นเรื่องของคนไทยทุกคน

ที่จะต้องศึกษา และใช้ราชาศัพท์ เพื่อประโยชน์ ๓ ประการ คือ ๑. เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องในการรับสารจากสื่อต่าง ๆ ๒. เป็นธำรงรักษาวัฒนธรรมอันดีงามของชาติไว้ ซึ่งเท่ากับเป็นการรักษาความมั่นคงของชาติด้วย และ ๓. จะได้ชื่อว่าเป็นผู้มีวัฒนธรรมอันดีงามทางภาษาและด้าน คาวธรรม กล่าวคือการเรียนรู้คำราชาศัพท์จะช่วยให้คนเป็นสุภาพชนและสามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ. (๒๕๓๙). *ราชาศัพท์*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กิติวุฒิ เจริญศิริวัฒน์. (๒๕๔๕). ร้อยข้อสอบไล่กรอบหนังสือ. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ :

บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.

ช. บุศราคำ. (๒๕๔๓). *ภาษาพาสุนัข*. กรุงเทพฯ : บริษัท ไพลินบุ๊กเน็ต จำกัด.

ชัยภัทร บุตรบุญรัตน์. (๒๕๔๖?). *คู่มือภาษาไทยสำหรับสอบเข้ารับราชการ*. พิมพ์ครั้งที่ ๕.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ

ฐิติรัตน์ ลดาวัลย์. (๒๕๔๗). *ราชาศัพท์กับการเรียนการสอนและการสื่อสารมวลชน*.

เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง "ส่งเสริมภาษาไทย เทิดไถ่ ๗๒ พรรษา มหาราชินี

ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน

๒๕๔๗.

ธนศร เวศร์ภาดา. (ม.ป.ป.). *ดิไทยเอนทรานซ์*. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ดีแอนด์เอส.

ประยอม ชองทอง. (๒๕๔๗). *มองภาษาอย่างสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ : กราฟิกเซ็นเตอร์.

วิเชียร เกษประทุม. (๒๕๔๖). *ราชาศัพท์*. กรุงเทพฯ : บริษัท ธนัทธการพิมพ์ จำกัด.

สนิท บุญฤทธิ์. (๒๕๔๔) *ราชาศัพท์*. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

สำนักราชเลขาธิการ. (๒๕๔๒). *พระราชกรณียกิจ ตุลาคม ๒๕๓๙-กันยายน ๒๕๔๐*. กรุงเทพฯ :

ไทยวัฒนาพานิช.